

Aprobat în ședința Guvernului din _____2026

Decizia protocolară nr. _____/2026

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea mecanismelor de intervenție în situații de criză) (inițiativa legislativă nr. 135 din 28 aprilie 2026)

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea mecanismelor de intervenție în situații de criză), înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 135 din 28 aprilie 2026) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Inițiativa legislativă este înaintată în conformitate cu art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996.

Proiectul de lege are drept scop sporirea flexibilității pieței în condiții de discontinuitate a aprovizionării cu produse petroliere de tip standard, permițând substituirea acestora cu produse similare din aceeași categorie.

Totodată, în contextul situațiilor de criză sau de alertă, măsura propusă contribuie la diminuarea riscului producerii unor șocuri pe piață, prin asigurarea continuității alimentării consumatorilor, inclusiv în condițiile epuizării temporare a produsului de bază.

Suplimentar, soluția propusă permite evitarea blocajelor operaționale la nivelul stațiilor de alimentare, asigurând continuitatea activității comerciale și reducerea presiunii asupra lanțurilor de aprovizionare.

În contextul examinării proiectului de lege, la definitivarea acestuia urmează să fie luate în considerare următoarele obiecții și recomandări:

cu referire la art. I:

la punctul 2, alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Pe perioada stării de alertă sau a stării de urgență declarate în conformitate cu prevederile Legii nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză, Comisia Națională de Management al Crizelor poate decide aplicarea temporară a unor derogări de la prevederile art. 4 și de la Normele generale de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere principale de tip standard, aprobate în anexa nr. 2, în scopul asigurării continuității aprovizionării pieței interne cu produse petroliere și al prevenirii perturbării funcționării infrastructurilor critice.”

Totodată, pe parcursul textului, cuvintele „la prezenta lege” se exclud. Or, potrivit art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural, cu excepția cazurilor în care această precizare este necesară pentru a exclude orice echivoc.

Se consideră oportună revizuirea noțiunii „situație excepțională”, actualmente definită la art. 2 din Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere ca „situație care duce la creșterea bruscă a consumului de produse petroliere principale generată de calamități naturale, epidemii, epizootii, catastrofe tehnogene, acțiuni militare și/sau de scăderea bruscă a importului unor astfel de produse în urma degradării conjuncturii de pe piața lor externă ori din alte motive exterioare”, prin alinierea terminologiei utilizate la cadrul normativ instituit prin Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză.

În acest sens, se propune substituirea noțiunii respective cu următoarea noțiune:

„situație de criză în domeniul petrolier – urgență, criză sau criză majoră care duce la creșterea bruscă a consumului de produse petroliere principale și/sau la scăderea bruscă a importului unor astfel de produse în urma degradării conjuncturii de pe piața lor externă ori din alte motive exterioare”;

la punctul 3, la articolul 18, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Importul produselor petroliere se efectuează prin punctele de trecere a frontierei vamale. Punctele de trecere a frontierei vamale și modalitățile de transportare a produselor petroliere importate se stabilesc de către Guvern. După punerea produselor petroliere în liberă circulație, acestea pot fi transportate și livrate către depozitele petroliere sau către stațiile de alimentare cu produse petroliere, cu respectarea cerințelor privind documentele de însoțire, evidența primară, contabilă și fiscală.”

Redacția propusă clarifică faptul că importul produselor petroliere se efectuează exclusiv prin punctele de trecere a frontierei vamale și delimitează distinct etapa ulterioară punerii produselor petroliere în liberă circulație. Totodată, aceasta permite livrarea produselor petroliere atât către depozitele petroliere, cât și direct către stațiile de alimentare cu combustibil, cu respectarea cerințelor privind documentele de însoțire, evidența primară, contabilă și fiscală.

Necesitatea modificării este determinată de faptul că redacția actuală a proiectului poate genera interpretarea eronată potrivit căreia importul produselor petroliere s-ar realiza nemijlocit la depozitele petroliere sau la stațiile de alimentare cu combustibil, fără delimitarea clară a regimului vamal aplicabil operațiunii de import.

Totodată, modificarea propusă urmărește optimizarea fluxurilor logistice aferente procesului de aprovizionare cu produse petroliere, în special în situații de criză sau de alertă, în care timpul de reacție și capacitatea de distribuție rapidă sunt

esențiale pentru menținerea continuității aprovizionării pieței interne. În acest sens, eliminarea obligativității tranzitării exclusive prin depozite petroliere permite direcționarea directă a produselor către stațiile de alimentare cu combustibil, reducând timpii de livrare și evitând supraîncărcarea infrastructurii de depozitare.

Măsura propusă contribuie la restabilirea rapidă a stocurilor operaționale la nivelul stațiilor de alimentare și la diminuarea riscului de penurie a produselor petroliere în condițiile unor creșteri bruște ale cererii sau ale perturbării importurilor.

De asemenea, redacția propusă asigură claritatea, coerența și aplicabilitatea uniformă a normei, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. d) și alin. (4) lit. a), precum și ale art. 54 alin. (1) lit. a), b) și h) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin excluderea echivocului și delimitarea expresă a etapei de import de etapele ulterioare de transportare, depozitare și livrare pe piața internă.

Cu referire la art. II din proiect, care prevede completarea Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice prin instituirea posibilității de ajustare a contractelor de achiziții publice prin trimitere directă la prevederile unui act normativ de nivel inferior, respectiv Hotărârea Guvernului nr. 1129/2018 cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice cu executare continuă, încheiate pe un termen mai mare de un an, relevăm că o asemenea soluție normativă contravine art. 55 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, potrivit căruia nu se admite trimiterea la un act normativ de nivel inferior.

Totodată, reglementarea în formula propusă este susceptibilă să genereze riscuri în procesul de aplicare, întrucât permite modificarea valorii contractelor de achiziții publice în baza unor criterii insuficient delimitate.

În lipsa unor reguli clare privind limitele și modalitatea de aplicare a mecanismului de ajustare, există riscul operării unor modificări substanțiale ale contractelor, inclusiv prin utilizarea acestui mecanism, ceea ce ar putea afecta rezultatul procedurii de atribuire și ar contraveni principiilor transparenței, tratamentului egal și utilizării eficiente a fondurilor publice.

În consecință, se propune completarea art. 76 din Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Prin derogare de la alin. (4), autoritățile contractante pot stabili clauze de ajustare a prețului în contractele de achiziții publice, inclusiv în contractele aflate în executare, în vederea ajustării valorii acestora la evoluția costurilor, atât în sensul majorării, cât și al diminuării prețului, exclusiv pentru partea de contract rămasă neexecutată la data aplicării ajustării, fără efect asupra prestațiilor executate și recepționate.

Ajustarea valorii contractului de achiziție publică încheiat pe un termen mai mic de un an, în baza actualizării componentelor prețului de cost, se efectuează conform formulei de calcul prevăzute de Regulamentul privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice cu executare continuă, încheiate pe un

termen mai mare de un an, aprobat de Guvern și se aplică cu respectarea următoarelor condiții:

a) ajustarea valorii se aplică exclusiv materialelor de construcție și/sau combustibilului pentru care s-a înregistrat o variație a prețului de cel puțin $\pm 15\%$ față de data încheierii contractului, conform datelor publicate de Biroul Național de Statistică;

b) autoritatea contractantă dispune de fonduri suficiente pentru aplicarea ajustării.”

Complementar, semnalăm că sursa de publicare a Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice nu este indicată corect. În acest sens, aceasta urmează a fi redată după cum urmează: „(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 197-205, art. 402)”.

În partea ce vizează modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, prevăzută la art. III din proiectul de lege, se vor lua în considerare următoarele.

Referitor la completarea art. 169¹ cu lit. h), se consideră judicioasă reevaluarea intervenției legislative propuse, întrucât art. 169¹ lit. e) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 reglementează deja răspunderea contravențională pentru neexecutarea în termen a măsurilor dispuse prin decizii sau hotărâri ale autorității de reglementare și control de stat în domeniul energiei ori pentru neîndeplinirea în termen a prescripțiilor privind înlăturarea încălcărilor constatate de această autoritate.

În acest context, se constată existența unei reglementări contravenționale deja aplicabile conduitei vizate prin intervenția legislativă propusă, aspect ce impune reevaluarea necesității și oportunității completării suplimentare a art. 169¹ din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, inclusiv din perspectiva evitării paralelismelor normative și a asigurării clarității și coerenței reglementării.

Cu referire la art. IV din proiectul de lege, se remarcă, cu titlu preliminar, că, pentru instituirea unei norme derogatorii, urmează a fi utilizată formula „prin derogare de la”, urmată de indicarea expresă a normei de la care se derogă (articol, alineat, literă), și nu a actului normativ în întregime.

Sub aspect tehnico-legislativ, se constată că derogarea de la prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative nu este incidentă proiectului de lege examinat.

Or, potrivit art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, legile care modifică Codul fiscal, Codul vamal, legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și legile ce țin de politica bugetar-fiscală și vamală, precum și legile care stabilesc obligații, cerințe sau interdicții pentru desfășurarea activității de întreprinzător intră în vigoare după 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Totodată, alineatul (3) al aceluiași articol prevede că „intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se

urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.”

În acest context, stabilirea intrării în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nu reprezintă o derogare de la prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, acest fapt urmând a fi argumentat în nota de fundamentare.

Totodată, se propune completarea proiectului de lege cu un articol nou, care va fi numerotat corespunzător, cu următorul cuprins:

„**Art. IV.** – Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 437-440, art. 598), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. la articolul 72, alineatul (10) se abrogă.

2. articolul 150 se completează cu alin. (21¹) cu următorul cuprins:

„(21¹) În cazul licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare/al licitațiilor pentru construcția capacităților de echilibrare inițiate și nefinalizate până la abrogarea art. 72 alin. (10), principiul stabilit în norma respectivă se aplică în continuare în raport cu capacitatea centralei electrice indicate în oferta depusă de către participantul respectiv în cadrul procedurii competitive/procedurii de licitație. În sensul prezentului articol, licitațiile respective se consideră finalizate la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a hotărârii Guvernului privind acordarea statutului de producător eligibil mare sau, după caz, la data semnării contractelor pentru furnizarea capacității de echilibrare.”

De menționat că art. 72 alin. (8)-(10) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică reglementează mecanismul de garantare financiară aferent avizelor de racordare, mecanism introdus prin Legea nr. 45/2025 privind modificarea unor acte normative (responsabilizarea titularilor avizelor de racordare și îmbunătățirea toleranțelor pentru dezechilibre), pentru prevenirea blocării speculative a capacității disponibile în rețea și prioritizarea proiectelor investiționale reale și viabile.

Necesitatea instituirii acestui mecanism derivă din specificul infrastructurii electroenergetice, în cadrul căreia capacitatea disponibilă pentru racordare constituie o resursă tehnică limitată. În practică, rezervarea pe termen lung a unor capacități de rețea prin intermediul avizelor de racordare, fără implementarea efectivă a proiectelor, poate conduce la blocarea accesului altor investitori și la utilizarea ineficientă a infrastructurii existente.

În context, alin. (8) stabilește obligația titularilor avizelor de racordare pentru centrale electrice cu o putere instalată mai mare de 200 kW și pentru instalațiile de stocare cu o putere de injecție de cel puțin 1 MW de a constitui o garanție financiară de bună execuție. În cazul neconstituirii garanției financiare, operatorul de sistem anulează avizul de racordare. Astfel, garanția financiară

funcționează ca un mecanism de filtrare a proiectelor speculative, având rolul de a asigura că doar investitorii care intenționează efectiv să implementeze proiectele își mențin dreptul asupra capacității rezervate.

Totodată, alin. (9) instituie anumite derogări de la obligația de constituire a garanției financiare pentru participanții desemnați câștigători în cadrul licitațiilor organizate pentru acordarea statutului de producător eligibil și pentru construcția capacităților de echilibrare, precum și pentru comunitățile de energie ale cetățenilor și comunitățile de energie din surse regenerabile. Rațiunea acestor derogări rezidă în faptul că respectivele categorii de participanți au parcurs deja proceduri competitive și au demonstrat credibilitatea și intenția fermă de realizare a investițiilor. În plus, aceste proceduri competitive prevăd, de regulă, mecanisme proprii de garantare financiară.

În acest context, alin. (10) a fost introdus pentru a reglementa situația participanților la licitații care nu sunt desemnați câștigători. Norma prevede că operatorul de sistem restituie garanțiile financiare aferente avizelor de racordare depuse anterior de acești participanți, iar în cazul în care garanțiile nu au fost constituite, Agenția nu aplică taxe pentru nevalorificarea avizului de racordare, cu condiția renunțării la avizele respective în termen de 30 de zile de la anunțarea rezultatelor licitațiilor.

Prin urmare, alin. (10) a fost conceput ca un mecanism de „*exit* fără penalizare”, fundamentat pe faptul că, în mod obiectiv, nu toți participanții la procedurile competitive pot fi desemnați câștigători. Reglementarea urmărește să reflecte principiile bunei-credințe și tratamentului nediscriminatoriu, pornind de la premisa că participanții intră în procedurile competitive cu intenția legitimă de a dezvolta proiectele și că neadjudecarea licitației, determinată de existența unor oferte mai competitive, nu trebuie să conducă automat la sancționarea sau dezavantajarea acestora.

Totodată, acest mecanism respectiv nu a avut ca finalitate menținerea nelimitată a capacităților rezervate în rețea de către participanții necâștigători. În acest sens, pentru această categorie de participanți a fost stabilit un termen-limită de renunțare la avizele de racordare și, implicit, de eliberare a capacităților rezervate, în cazul în care aceștia nu intenționau să realizeze construcția centralei electrice în afara schemei de sprijin.

Cu toate acestea, aplicarea în practică a alin. (10) a evidențiat existența unor situații care nu corespund scopului și rațiunii mecanismului instituit prin art. 72 din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică. Astfel, unii participanți la licitații au menținut rezervate capacități semnificative în rețea prin intermediul unor avize de racordare aferente unor puteri mai mari decât capacitățile efectiv oferite în cadrul licitațiilor.

În această ordine de idei, ținând cont de prevederile art. 65 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se impune abrogarea art. 72 alin. (10) pentru a exclude premisele de utilizare abuzivă a mecanismului respectiv, consolidarea disciplinei în utilizarea capacităților rezervate prin avizele

de racordare și asigurarea unei corelări reale între capacitățile efectiv dezvoltate în cadrul procedurilor competitive și capacitățile rezervate în rețea.

Totodată, proiectul de lege menține un regim tranzitoriu pentru licitațiile inițiate anterior abrogării alin. (10), stabilind că mecanismul respectiv continuă să se aplice în limitele capacității indicate în ofertele depuse în cadrul licitațiilor respective.

O asemenea abordare rezultă din interpretarea sistemică și corelată a prevederilor art. 72 alin. (8)-(10) și ale art. 150 alin. (20) și (21) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și ale Legii nr. 45/2025 privind modificarea unor acte normative (responsabilizarea titularilor avizelor de racordare și îmbunătățirea toleranțelor pentru dezechilibre), având ca finalitate asigurarea previzibilității juridice și protejarea participanților care au aplicat cu bună-credință prevederile art. 72 alin. (10) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.

În contextul celor menționate, Guvernul susține proiectul de lege, sub rezerva revizuirii acestuia conform observațiilor și propunerilor de îmbunătățire a textului formulate în prezentul aviz.